

שם: _____ . ציון: _____ .

הערה: _____ .

חתימת הורים: _____ .

מבחן (דף ג. – ג.)חלק א'

א. מה בא למעט המנין של הרישא ושל הסיפא.

תשובה: מניינא דרישא למעוטי חופה ולר"ה למעוטי חליפין, מניינא דסיפא למעוטי חליצה.

ב. מדוע הו"א שיועיל חליפין בקידושין לרש"י, ולתוס'.

תשובה: לרש"י כמו שלומדים מהגז"ש של קיחה קנין כסף כך נלמד קנין חליפין, ולתוס' כיון שקנין חליפין הוא אותו מעשה של קנין כסף כאשר הוא שוה פרוטה.

ג. מדוע למסקנא לא מועיל חליפין בקידושין לרש"י, ולתוס'.

תשובה: תוס' הבין בדברי רש"י כיון שהאשה אינה רוצה להתקדש בקנין מגונה של פחות משו"פ והר"ן הבין שהתורה לא חידשה קנין מגונה שאפשר בפחות משו"פ. ולתוס' כיון שמעשה הקנין של חליפין אינו כמעשה הקנין של כסף ולא מצאנו כזה קנין בקי'.

ד. מה קשה לתוס' על רש"י.

תשובה: א, אם הסיבה שהאשה לא רוצה א"כ כשתסכים לפחות משו"פ מדוע לא יועיל. ב, מדוע הגמ' לא מקשה מבנתיה דרבי ינאי שלא יהיו מקודשות בפחות מתקבא דדינרא. ג, מדוע לא נלמד משדה שאפשר לקדש בחזקה. ד, מדוע הגמ' לא למדה קנין שטר משדה וחיפשה לימודים אחרים.

ה. מדוע בשטר לא היה לי הו"א לומר שיועיל לקידושין (לפי תוס').

תשובה: כיון שמעשה הקנין של שטר ודאי אינו דומה לכסף שהרי לא בחפץ מקדש רק בכתוב בו.

ו. מה הראיה שיש לגוי קנין חליפין.

תשובה: מזה שצריך לימוד שעבד לא נקנה לגוי בחליפין משמע שדברים אחרים נקנים בחליפין.

ז. מדוע אי אפשר שהעדים יכתבו שהם עשו קנין עבור הגוי.

תשובה: כיון שאין שליחות לגוי.

ח. כיצד שואל תוס' שנלמד מאשה שאין בעבד עברי הנמכר לגוי קנין חליפין, וכיצד דוחה זאת.

תשובה: אשה הוקשה לאמה שכתוב "אם אחרת יקח לו" ואמה לעבד עברי הנמכר לישראל שכתוב "העברי או העבריה" ומעבד עברי הנמכר לישראל יש ג"ז לעבד עברי הנמכר לגוי "שכיר - שכיר", ודוחה תוס' שההיקש נאמר רק לריבוי קנינים ולא למיעוט.

ט. מדוע הו"א שיועיל חליצה לגירושי אשה הנשואה, וכיצד דוחה זאת הגמ'.

תשובה: הו"א ללמוד ק"ו ומה יבמה שאינה יוצאת בגט יוצאת בחליצה אשה שיוצאת בגט תצא בחליצה, ודוחה הגמ' שיש לימוד "ספר כריתות" ספר כורתה ולא דבר אחר.

י. מדוע אי אפשר ללמוד אמה עבריה מיבמה שיועיל בה חליצה.

תשובה: שאשה ושפחה כנענית יוכיחו שאשה אע"פ שיוצאת במיתת הכעל ובגט אינה יוצאת בחליצה ושפחה כנענית אע"פ שיוצאת בכסף ובגט אינה יוצאת בחליצה כך אמה עבריה אע"פ שיוצאת בגט כסף ומיתת האדון אינה יוצאת בחליצה.

יא. באר: 1. מקניא. 2. איתנהו. 3. דתלי טעמא. 4. טפי. 5. תיפוק ליה. 6. תיתי.

תשובה: 1. מקניא - נקנית. 2. איתנהו - ישנם. 3. דתלי טעמא - שתולה הטעם. 4. טפי - יותר. 5. תיפוק ליה - תוציא לזה. 6. תיתי - תביא.

חלק ב'

- א. האם הו"א שיועיל חליפין בקידושין זה מחמת לימוד או סברא.
תשובה: לרש"י מחמת לימוד לתוס' מחמת סברא.
- ב. האם למסקנא יש סיבה שלא מועיל קנין חליפין או רק לא מצאנו בתורה שזה מועיל.
תשובה: לרש"י יש סיבה לתוס' לא מצאנו.
- ג. האם לא מועיל חליפין זה בגללה או מחמת שכך הדין.
תשובה: לרש"י כהבנת התוס' מחמת האשה לרש"י כהסבר הר"ן ולתוס' מחמת הדין.
- ד. מה ההבדל למסקנא בין קנין כסף לחליפין 1. בחלות בקנין (מה עושה את הקנין). 2. בדבר המועיל לקנין. (במה עושים את הקנין).
תשובה: בכסף השווי עושה את הקנין (נתינת השווי או עבור התשלום או עבור מעשה קנין) בחליפין מעשה הקנאת החפץ, קנין כסף עושים בכל דבר השווה פרוטה אע"פ שאינו כלי קנין חליפין עושים בכלי אע"פ שאינו שווה פרוטה.
- ה. מה מקשה תוס' על הלימוד לחליפין לפי רש"י, ומה הוא מקשה על הסברא של רש"י.
תשובה: הקושיות שפשטה ידה ומבנתיה דרבי ינאי זה על הסברא והקושיות מחזקה ושטר זה על הלימוד.
- ו. האם השאלות השניה והשלישית של תוס' (שנלמד לחזקה ולשטר משדה) נשארות גם למסקנת הגמ' לפי רש"י.
תשובה: השאלות נשארות גם למסקנא.
- ז. האם אפשר לעשות חליפין באיסורי הנאה, באר מדוע.
תשובה: א"א כיון שצריך נתינה ואיסור הנאה אי"ז נתינה.
- ח. הדין שאין חליצה באשה, אמה עבריה, ושפחה כנענית, כי אי אפשר ללמוד שיש (יש פירכא על הלימוד) או שיש לימוד שאין.
תשובה: באשה יש לימוד שאין, בשפחה ואמה יש פירכא.
- ט. מדוע ביבמה נחשב שיוצאת במיתת היבם ובשפחה כנענית נחשב שאינה יוצאת.
תשובה: שביבמה היא נפלה לני כל היבמים ומי שמת היא יוצאת ממנו ולא עוברת לשני מה שאין כן בשפחה כנענית היא עוברת מהראשון לשני.
- י. לתוס' שההו"א שיועיל חליפין זה כי הוא דומה לכסף מדוע הגמ' צריכה להביא את הלימוד של שדה עפרון. (הרי לא כרש"י שנלמד מהגז"ש של שדה עפרון את הדין של חליפין).
תשובה: כדי שנבין שמאותו יסוד של קנין כסף נלמד גם קנין חליפין.
- יא. איך שלח ר"ת הרשאה ביד הגוי לגבות את חובו הרי אין שליחות וזכיה לגוי.
תשובה: ע"י שהקנה לו את הפקדון

ברכת הצלחה מרובה

ליראי השם ולחושבי שמו המשקיעים זמנם וכחם בלימוד

הסיבה העיקרית בסדר הלימוד שצריך זהירות יתירה לעשות את העיקר לעיקר והוא העיון בבירור הכללים והפרטים בכל סוגיא שיהי' המשא ומתן שגור ושנון וכו'.
ואמנם אחר העמל נפתח שער אורה חדש אשר השכל מתענג ללא קץ וכו'.
ועל כולם הקנינים שאם לא עשה קנין לא קנה.
העיקר להתרגל בזכירת האמונה שהכל בידי שמים גם הצלחת הלימוד ועליה ביראה, וחביבין ישראל שאין צריכין שליח וכל בר נש בכחו למצא טוב ע"י תפלה וכו'.
הלימוד והתפלה קשורים זה בזה עמל הלימוד עוזר לאור התפלה והתפלה עוזרת את הלימוד תפלה בבחינת קבע מרחיקה את הלימוד והלימוד בעצלתיים מונע תפלה.

קטעים מתוך אגרת החזו"א (אגרות החזו"א חלק א' אגרת ב')